

ΠΑΝΔΑΙΣΙΑ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΠΡΟΪΑΗΡΩΤΕΑ

Έσωτερικού φρ. 6
Έξωτερικού φρ. 7

Τὰ πρὸς δημοσίευσιν
ἔγγραφα δὲν ἐπι-
στρέφονται.

ΘΕΙΚΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΦΥΛΛΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΤ ΜΗΝΟΣ

ΠΡΟΣΙΟΝΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΥΠΟ

Δ. Χ' ΔΑΝΙΗΛ

Διεύθυνσις: *Rédaction de la Revue grecque «Πανδαισία» — VARNA (Bulgarie).*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀρετὴ καὶ υγιεινὴ ὑπὸ Κ. Παπαλλήλου ἱατροῦ. (Μελέ-
τη Γ'). — Ἡ ἄρσις τοῦ σχίσματος. — Σπατάλη οἰκονομίας-φιλαργυρίας-πλο-
νεΐας. (Συνέχεια καὶ τέλος). — Ἀνθεστηρίν Μηνοδώρου Χαΐρε. Ῥωμαν-
τικὸν βαρναϊκὸν διήγημα. (Συνέχεια καὶ τέλος). — Ἀνακάλυψις ἀρχαίου
μνημείου. — Ἀλλήλογραφία.

ΑΡΕΤΗ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗ

ΙΣ τὴν ὑπερβολὴν ἔγκειται πάντοτε τὸ
σφαλερὸν καὶ ἐπικίνδυνον. Ἡ δὲ κατ' ἀξί-
αν ἐκτίμησις πᾶν ἐν ἡμῖν ὀργανικῶν δυ-
νάμεων καὶ ψυχολογικῶν φαινομένων, τοῦ-
το καὶ δίκαιον καὶ σωτήριον.

Ἀληθές ὅτι ὁ κυρίως ἄνθρωπος δὲν εἶνε τὸ ὕλι-
κὸν κέλυφος τοῦ ἡμετέρου ὀργανισμοῦ, ἀλλὰ τὸ ἐνδό-
μυχον ἐγὼ, ὁ ἔσω ἄνθρωπος, χάριν τοῦ ὁποῦ τοῦ
σῶμα χρησιμεύει καὶ ὑπηρετεῖ ὡς ὄργανον ἐπιδέξιον
τῶν αὐτῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων, τῆς νοήσεως, αἰ-
σθήσεως καὶ βουλήσεως. Τὸ ἐγὼ νοεῖ, αἰσθάνεται, βού-
λεται καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸ ἔχει κέντρον τῶν ἀποφά-
σεων τοῦ διὰ τῶν ὀργάνων τοῦ σώματος ἐνεργῶν. Ὅ-
λως μάλα ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶνε, οὔτε ὁ ἐγκέφαλος ὀρ-
γανον ἐκκρίσεων ἰδεῶν, ἐνθυμήσεων καὶ ἐνεργειῶν. Οὐ-
τε πάλιν πνεῦμα πτερυγίζον εἶνε ὁ ἄνθρωπος ἐντὸς τῶν
αἰθέρων ἢ ὑφ' ἑαυτὸν ἐπὶ τῆς φθορᾶς. Ἐνοικεῖ ἐν τῷ σώ-
ματι ἡμῶν τὸ πνεῦμα, καὶ τοῦ σώματος τὰς ἐπηρεί-
ας ὑφίσταται ἡ ψυχὴ κατὰ τὴν πνευματικὴν ταύτην
ἐπίγειον ἐνσάρκωσιν. Κλινὴ πολυστένακτος ὀργανισμὸς
ἐκνευρισμένος, σαρκίον φθίνον καὶ καταρρέον πάντοτε
κακῶς ἐπιδρώσι καὶ ἐπὶ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς. Διὰ τοῦ-
το ὁ εὐεχτῶν κατὰ τὸ σῶμα δύναται ἤδη νὰ προσπορί-
ζεται καὶ ὠφελείας πνευματικᾶς διὰ τῆς ὀργανικῆς εὐ-

ρωστίας του, διότι, ἐπαναλαμβάνομεν, ἡ ψυχὴ ἔχει εἰς
τὴν διάθεσιν τῆς ὀργανον ὑγιᾶς, εὐχρηστον, ἐπιτηδεῖον,
ικανὸν εἰς τὰς ὁρέξεις, εἰς τὰς ἐνεργείας, εἰς τοὺς εὐ-
γενεῖς σκοποὺς τῆς.

Ἀλλ' ἀκριβῶς ἰδοὺ ποῦ ἔγκειται ἡ ὑπερβολὴ ἡ-
μῶν, εἰς τὰς κρίσεις τῆς ὁποίας ναυάγιον οἰκτρὸν ἡμεῖς
αὐτοὶ, ὅταν δηλονότι θελήσωμεν ν' ἀπομακρυνθῶμεν ἐκ
τῆς ψυχολογικῆς ταύτης καὶ ὀρθολογικῆς θέσεως. Ὅ-
ταν ὑπὲρ τὸ δέον ἐξάρωμεν τὴν ἀξίαν τῶν σωματικῶν
ἀκτῆσεων μέχρις ἀθλητισμοῦ, ὅταν προνώμεν ὅτι ἐκ-
γυμναζόμενοι σωματικῶς — ἔττω καὶ μετὰ τὴν σημερι-
νὴν ἐπιστημονικὴν γυμναστικὴν — δυνάμεθα τότε, ἀλ-
λὰ καὶ μόνον τότε νὰ προοδεύωμεν καὶ κατὰ τὰς
διαφόρους κοινωνικὰς καὶ πνευματικὰς ἀπόψεις, ἀπα-
τώμεθα δεινῶς. Ἡ ἐργασία τῶν γυμναστῶν ἀπο-
βλέπει ἀμέσως μὲν εἰς τὸ σῶμα, ἐμμέσως δὲ εἰς
τὴν ψυχὴν διὰ τῆς υγιεινῆς τοῦ σώματος. Ἐντεῦθεν
δὲ ψυχῇ, ἡ ὁποία ἐξαρτᾶ τὴν μόρφωσιν, διάπλασιν καὶ
ἀνάπλασιν ἐκ τῆς ὕλης, εἶνε χονδροειδὴς ψυχῇ, ἐμ-
παθὴς, μὴ χρηστευομένη, μὴ λογικευομένη, μὴ προ-
νοῦσα κατὰ Θεόν, μὴ ἐνθουσιῶσα ὑπὲρ τὴν φθοράν
εἶνε ψυχὴ κυλισμένη εἰς τὴν ἰλὺν τοῦ ἐγωϊσμοῦ, ἐπ-
αιρομένη διὰ τὸν ἡρωϊσμόν τῆς σαρκός, πειρωμένη νὰ
ἀντλή ἐκ τοῦ ἀθλητισμοῦ θάρρος καὶ πατριωτισμόν, ἂν
τοῦτο εἶνε δυνατόν, διότι εἶνε ψυχὴ κατ' οὐσίαν ἀγε-
νῆς, ἀνάνδρος, ἀφιλόπατρις, μὴ ιδεώδης ἀπαρνούμενη
τὴν οὐρανίαν αὐτῆς καταγωγὴν.

Ἡ ψυχὴ ἔχει ἀνάγκην ἀσκήσεως διαίτης, καὶ ὑ-
γιεινῆς, ἔχει ἀνάγκην ἰδίας κατεργασίας ἀναλόγως τῆς
πνευματικῆς αὐτῆς φύσεως. Τροφὴ δὲ ψυχῆς καὶ γυ-
μνασὶς ἡ Ἀλήθεια, ἡ ἐπιστήμη, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἀ-
γαθοσύνη, ἡ χρηστότης, ἡ ταπεινότης, ἡ πραότης, ἡ
ἀγάπη, ἀνδρία, τὸ καθήκον. Ἡ γυμναστικὴ τῆς

ψυχῆς. μελεῖται οὐχὶ διὰ τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ ἢ ἐν τῷ Σταδίῳ τοῦ Ἰλισσοῦ ἀγώνων, ἀλλ' ἐν τοῖς σχολείοις, ἐν τῷ ναῷ, ἐν τῷ οἴκῳ, κατ' ἰδίαν δι' ὑγιαίνουσας διδασκαλίας, διὰ κοσμίας καὶ φιλαδέλφου ἡθικῆς, διὰ σεπτοῦ παραδείγματος καὶ ΔΙΚΑΙΟΥΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ εἰς Θεὸν Σωτῆρα, δι' ὑπακοῆς εἰς τοὺς κεμένους νόμους τῆς πατρίδος, διὰ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς ὑπεράνω αὐτῶν θεῖους καὶ αἰωνίους, δι' ἐλπίδος μελλούσης ἀποκαταστάσεως καὶ ἀντιποδόσεως παρὰ δικαίου Κριτοῦ. Ἰδού ἡ πραγματικὴ γύμνασις τῆς ψυχῆς εἰς τί συνίσταται, πρὸς τί ἀποβλέπει καὶ ποῦ ὑπερηφάνως τείνει. Συνίσταται εἰς τὴν ἐναρμόνιον ἀνάπτυξιν τῶν πνευματικῶν δυνάμεων. Ἀποβλέπει εἰς τὸν ἐξαγνισμόν τῆς ψυχῆς ἐκ τοῦ ἡθικοῦ μολύσματος. Τείνει εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν εὐγενῶν τῆς ψυχῆς ἐπιθυμιῶν τῆς αἰεζώας, παγγνωσίας καὶ παντοδυναμίας. Τείνει εἰς τὴν ἡθικὴν καὶ πνευματικὴν ἡμῶν τελειότητα, εἰς τὴν θέωσιν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ γραφικόν λόγιον «Ἐγὼ δὲ εἶπα θεοὶ ἐστέ καὶ υἱοὶ Ὑψίστου πάντες».

Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ ὑπερπιδῶμεν τὰ ἐσχαμμένα ὅρια τῆς δικαίας κρίσεως εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν σωματικῶν ἀγώνων. Δὲν πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωμεν τὸν ἀθλητισμὸν ὡς μέσον καὶ σκοπὸν τῆς κοινωνικῆς προόδου καὶ τοῦ ἔθνικοῦ ἡμῶν μεγαλείου, ὡς κοῦφοι δημοσιογράφοι καὶ θερμοκέφαλοι πατριῶται ἐπεκρότουν κατὰ τοὺς πρὸ τριῶν ἐτῶν τελεσθέντας ἐνταῦθα διεθνεῖς ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας. Ἀλλοίμονον εἰς τοὺς λαοὺς ἐκείνους, οἵτινες τὸ χεῖρον θεωροῦσι κρεῖττον καὶ πρωθυστερώς πολιτεύονται, οἵτινες κατὰ τὴν κοινὴν παροιμίαν «ζεύγουσιν ἐμπρὸς τ' ἀλέτρι καὶ πίσω τὸ ζευγάρι». Ἀντιστροφή τοιαύτη τῶν ὅρων τοῦ φυσικοῦ καὶ πνευματικοῦ κόσμου δὲν ἐπιτρέπεται σήμερον, ὅποτε ἀπαστράπτει ἡ αἴγλη τοῦ πνεύματος καὶ μαρμαρυγίζει ἡ ἀδαμάντινος λάμψις τοῦ ἥθους διὰ τοῦ θειοτάτου Χριστιανισμοῦ, καὶ δὴ τοῦ ὁρθοδόξου Χριστιανισμοῦ.

Γυμνασθῶμεν, καί· ἀλλ' οὐχὶ μονομερῶς. Τὸ πτηγόν, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶπομεν, διὰ μιᾶς πτέρυγος ἀδυνατεῖ νὰ ἀνέλθῃ τὰ αἰθέρια ὕψη καὶ νὰ ὀνομασθῇ ὑψιπέτης αἰετός. Ὁ ἄνθρωπος μετέχων ὕλης καὶ πνεύματος δὲν εἶνε ἄρτιος εἰς τὴν μόρφωσίν του, ἀναπτύσσει τὸ σῶμα μόνον διὰ τῶν γυμναστηρίων. Γυμνασθῶμεν διττῶς κατὰ τὴν σύστασιν ἡμῶν σωματικῶς καὶ ψυχικῶς, ὕλικῶς καὶ πνευματικῶς, ὀργανικῶς καὶ ἡθικῶς. Οὐτε ὑπερτροφία τοῦ σώματος, ἀλλ' οὐτε καὶ ἀτροφία τῆς ψυχῆς. Ὑπεροχὴ μάλιστα τοῦ πνεύματος κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀντοχῆς τῆς σαρκός. Τὰ πάντα ἐν συμμετρίᾳ καὶ ἁρμονίᾳ, τὰ πάντα ἐν σοφίᾳ, κατὰ

τὴν πάνσορον διάταξιν τοῦ Δημιουργοῦ, τοῦ μεγάλου καὶ μοναδικοῦ Διδασκάλου τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐξ Ἀθηνῶν.

Κ. ΗΛ. ΠΑΠΑΛΗΛΙΟΣ

Δεκέμβριος 1898

ιατρός.

Η ΑΡΣΙΣ ΤΟΥ ΣΧΙΣΜΑΤΟΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ 26 ἀριθ.)

Ἐκκλησιαστικῶς εὐρισκόμεθα εἰς θέσιν κατωτέραν ἐκείνης εἰς τὴν ἱστάμεθα πολιτικῶς, πρὶν ἢ ἀναγνωρισθῇ ὁ ἡγεμών. Λέγομεν κατωτέραν, διότι ἡ βουλγαρικὴ ἡγεμονία ἦτο ἀνεγνωρισμένη διὰ διεθνούς ἐγγράφου, διημοσιωγήτατο δὲ μόνον τὸ ἔννομον τοῦ ἡγεμόνος, διὰ τοῦτο καίτοι δὲν ἀνεγνωρίζετο ὁ ἡγεμὼν ἐπισήμως καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ξένων κρατῶν δὲν ἦσαν συνεσταμμένοι πρὸς αὐτὸν, οὐδὲ εἶχον ἐπισήμως μετ' αὐτοῦ σχέσεις, συντητῶντο ἐν τούτοις μετ' αὐτοῦ, ὡς τῆς κατὰ τύπον κεφαλῆς τοῦ κράτους ἡμῶν καὶ εἶχον ἐπισήμως σχέσεις μετὰ τῶν ὑπουργῶν ἡμῶν, ὡς ἀντιπροσώπων τῆς ἀρχῆς ἀνεγνωρισμένης καὶ ἐπὶ τῇ βάσει διεθνούς ἐγγράφου ὑπαρχούσης χώρας. Διὰ τῆς βουλγαρικῆν ὁμως ἐκκλησίαν τὸ ζήτημα δὲν ἔχει οὕτω. Εἶναι ἀληθές ὅτι τὸ βουλγαρικὸν ἱερατεῖον καὶ αἱ ἐκκλησιαστικαὶ τελεταὶ αὐτῶν ἀναγνωρίζονται μέχρι σήμερον καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐκκλησιῶν ὡς ἐννόμως ὁρθόδοξοι. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ. Ἐπάνανγκες εἶναι νὰ ἔγῃ καὶ ἡ ἡμετέρα ἐκκλησία τοιαύτην σχέσιν μετὰ τῶν ἄλλων ὁρθόδοξων ἐκκλησιῶν, ὅταν ἔχουσι αὐταὶ μετὰ αὐτῶν τοιαύτην δὲ σχέσιν δὲν θὰ δοθῇ εἰς ἡμᾶς, ἕως ὅτου δὲν ἐπακολουθήσῃ ἐκκλησιαστικὸν ἐγγράφον περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς βουλγαρικῆς ἐκκλησίας, τὸ δὲ ἐγγράφον τοῦτο δὲν θὰ ἐκδοθῇ ἕως ὅτου δὲν ἀρθῇ τὸ σχίσμα. Ἐὰν ἀρθῇ τὸ σχίσμα καὶ ἡ ἡμετέρα ἐκκλησιαστικὴ ἀutoδιοίκησις ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τῶν ἄλλων ὁρθόδοξων ἐκκλησιῶν, τότε οὔτε Ἕλληνας, οὔτε σέρβοι, οὔτε βλάχοι θὰ δύνανται νὰ ἐνεργῶσι εἰς τὰς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς βουλγαρικῆς ἐκκλησίας ἐπαρχίας καὶ διαφείρῃσι διὰ τῶν ὁρθοδοξικῶν τῶν τοῦς κατοίκους, οὔτε πάλιν οἱ εἰς παντοειδὲς ἰδιοτροπίας ἐπιρρεπεῖς τούρκοι ὑπάλληλοι θὰ δύνανται νὰ αὐτοδιοικῶσι, ὅπως γίνεται τὴν σήμερον. Τοῦτο εἶναι τὸ ἐκκλησιαστικὸν μέρος τοῦ περὶ τῆς ἀρσεως τοῦ σχίσματος ζητήματος.

Ἡ πολιτικὴ δ' ἀφ' ἐτέρου ὀψις αὐτοῦ εἶναι ἡ ἑξῆς· ὅτι διὰ τῆς ἀρσεως τοῦ σχίσματος θὰ ἀπομακρυνθῇ μία τῶν αἰτιῶν τῆς ὑπαρχούσης μετὰ τῶν ἐλλήνων καὶ ἡμῶν ἔχθρας. Ὅτι καὶ πρᾶξωμεν μεθ' οἱ οὐδὲ ποτε καὶ ἂν συμμαχήσωμεν, δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν, ὅτι εἰς τῶν παράγοντων τῆς λύσεως ἐκείνου, τὸ ὅποιον καλεῖται ἀνατολικὸν ζήτημα εἶναι καὶ οἱ Ἕλληνες. Εἰς πολλὰ μέρη οὗτοι εἶναι γείτονες ἡμῶν, καὶ ζῶσι ἀναμιχθῆ μετ' ἡμῶν. Οὗτοι εἶναι οἱ συγκληρονομοὶ ἡμῶν. Ἐν διαστήματι χιλίων ἐτῶν, ἀφ' ὅτου ἐγκατεστάθημεν ἐν τῇ βαλκανικῇ χερσονήσῳ, συχνάκις ἔσχομεν μετ' αὐτῶν διαρκεῖς καὶ πεισματώδεις πολέμους, οὔτε ἡμεῖς ὅμως ἠδυνήθημεν νὰ ἐξολοθρευθῶμεν αὐτοὺς, ἀλλ' οὐδὲ ἐκείνοι ἡμᾶς. Οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν θὰ λεύσσωσι ἐν αὐτῷ ἔτοιμα καὶ κατάλληλα ὅπλα καθ' ἡμῶν. Κατὰ τὸ 1878 μετὰ τὴν τοῦ Ἀγίου Στεφάνου συνθήκης, ὁ πρεσβυτεὺς τῆς Αὐστρίας κό-

μης Ζιού πρώτος υπέδειξε εἰς τοὺς ἡμετέρους προὔχοντας τὰ ὅρια τῆς βουλγαρίας τοῦ Ἁγίου Στεφάνου καὶ ἤρωσθη αὐτοὺς, ἐὰν ἱκανοποιῇ τοὺς βουλγάρους ἡγεμονία μετὰ τοιούτων ὁρίων. Ναί, τῷ ἀπεκρίθησαν οἱ ἡμέτεροι. Ἀλλ' ἡ βουλγαρική ἡγεμονία παρετήρησεν οὗτος, δὲν πρέπει νὰ ἔχη τοιαῦτα ὅρια, διότι καταλαμβάνει πολλὰ μέρη κατοικημένα ὑπὸ ἑλλήνων, οἵτινες διαμαρτύρονται. Οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν δύνανται νὰ ἐνθυμῶνται ὅποιον ἐπιχειρήμα κατὰ τῆς βουλγαρίας τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ἦτο εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Βῆλκονσφελδ τοῦ ἑλληνικὸν στοιχεῖον ἐν καιρῷ τοῦ Βερολινείου Συνεδρίου.

Διὰ τῆς ἄρσεως τοῦ σχίσματος θὰ γείνωσιν ἄραγε εὐθὺς φίλοι ἡμῶν καὶ θὰ ἐγκατασταθῶσι ἄραγε εὐθὺς στεναὶ σχέσεις μετὰ τῶν δύο ἔθνων; Ἡ ἀμοιβαία ἡμῶν πάλῃ καὶ τὸ μῖστος ὑπῆρξαν τόσον διαρκεῖς καὶ πεισματώδεις, ὥστε δυστυχῶς δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἀναμένομεν τοιαύτας ταχεῖας συνεπεί-
ας ἐκ τῆς ἄρσεως τοῦ σχίσματος. Ἀλλὰ δι' αὐτῆς θὰ ἀπομακρυνθῇ μία τῶν αἰτιῶν τοῦ πρὸς ἀλλήλους μίστους καὶ ἐν ἀμοιβαίᾳ συμφωνίᾳ καὶ ἀγαθῇ θελήσει δυνατόν νὰ τεθῇ ἡ βάσις μιᾶς διαρκεστέρως συνεννοήσεως. Ἡ ἐν Τεργέστη ἐκδιδομένη ἑλληνικὴ ἐφημερίς «Νέα Ἡμέρα» ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 19 Ἀπριλίου 1896, ἀγγέλλουσα ὅτι εἰς τὰς περὶ τῆς στάσεως τοῦ Ρώσου Αὐτοκράτορος πανηγύρεις θὰ παραστῇ ἀντιπροσωπεῖα ἐξ ἀπεσταλμένων τῶν ἐν Κων)πόλει καὶ τῶν ἄλλων ἀνατολικῶν ὀρθοδόξων πατριαρχείων, προσέθετε, ὅτι ἡ ἀντιπροσωπεῖα αὕτη θὰ ἐνηθῇ νὰ συζητήσῃ μετὰ τῶν ἡγετῶν τῆς ῥωσικῆς πολιτικῆς τὸ μέγα περὶ σχίσματος ζήτημα, ἐκ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτᾶται πρὸ παντὸς ἄλλου, ἡ μέλλουσα διευθέτησις τῶν ἀνατολικῶν ὑποθέσεων. Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε εἰρημένων φαίνεται ὅτι καὶ τε ἐκκλησιαστικὰ καὶ πολιτικὰ ἀμφοτέρων τῶν μισουμένων καὶ διαπληκτιζομένων λαῶν συμφέροντα ἀπαιτοῦσι τὴν ἄρσιν τοῦ σχίσματος.

(Ἐκ τοῦ βουλγαρικοῦ.)

ΣΠΑΤΑΛΗ—ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΦΙΛΑΡΓΥΡΙΑ—ΠΛΕΘΝΕΞΙΑ

Ο σεις δὲν ἔχει τὴν ἥθικὴν δύναμιν νὰ χαλινώνει τὰς ἀτάκτους ὁρξεις καὶ ἐπιθυμίας τοῦ ἀποβαίνει δοῦλος αὐτῶν, καὶ ταχέως χάνει τὴν ἰσορροπίαν τῆς οἰκονομίας του. Ὡστε ὁ μὴ ἐξασκῶν τὴν ὥραιαν τῆς οἰκονομίας ἀρετὴν, θάττον ἢ βράδιον θὰ καταστῇ ἄθλιος καὶ ἐλεεινός· διότι ἡ ἑλλειψὶς τῆς οἰκονομίας φέρει τὴν ἐξαχρείωσιν, τὴν ταπεινώσιν, τὸν ἐξευτελισμὸν καὶ πλεῖστα ἄλλα κακὰ, εἰς τε τὸν σοφὸν καὶ εἰς τὸν ἄμαθῆ, καὶ εἰς τὴν γυναῖκα καὶ εἰς τὰ παῖδια. Ἡ πενία, ἂν καλῶς παρατηρήσωμεν, εἰς ὅλας τὰς τάξεις ἐπικρατεῖ, ὅταν ἡ οἰκονομία παραγκωνίζηται. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὸν ἄνθρωπον προτερήματα, δι' ὧν ἀποκτᾷ τὰ μέσα τῆς υπάρξεώς του. Ἡ ἑλλειψὶς τῆς καλῆς διευθετήσεως, ἡ ἑλλειψὶς τῆς φρονίμου δαπάνης καθι-

στᾷ τὸν ἄνθρωπον δοῦλον τῶν ἐλαττωμάτων του καὶ ὑποτελῇ εἰς τὴν πενίαν, ἥτις πλησιάζει πρὸς τὸν θάνατον διότι ἡ καταστατικὴ καθ' ἡμέραν μᾶς ἀποδεικνύει διὰ τῆς μαθηματικῆς ἀληθείας τῶν ἀριθμῶν τῆς, ὅτι ὅπου ἐπικρατεῖ πενία ἐκεῖ ἡ θνησιμότης εἶναι πολὺ μεγαλειτέρα. Οἱ πένητες καὶ ἡ πενία ἔνεκα τῶν θλιβερῶν ἀποτελεσμάτων, ἀπέβησαν τὸ σοβαρώτατον μέλημα τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης, ἥτις ἀνίδρυσεν ὑπὲρ αὐτῶν τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα πρὸς ἐξάλειψιν τῆς ἀθλιότητος, ἀλλὰ δυστυχῶς ὀλίγα μέχρι τοῦδε κατώρθωσεν. Ἐνὸς μὲν βελτιοῦται ἡ ἥθικὴ κατάστασις τῶν λαῶν, καὶ ἂν ἑαυτῶν δὲν θέλουσι νὰ οἰκονομῶσι καὶ προνοῶσι περὶ τοῦ μέλλοντός των ματαίως ἢ ἐπιστήμη κοπιᾷ. Συμμεριζόμεθα πληρέστατα τὴν γνώμην τοῦ Ἀγγλοῦ οἰκονομολόγου Μάλθου εἰπόντος περὶ τοῦ προκειμένου. «Ἡ ἔνωσις τῆς ἀτομικῆς φρονήσεως μετὰ τῆς ἱκανότητος καὶ τῆς φιλοπονίας χορηγοῦσι τὰ πλούτη διαρκῶς εἰς τὰς ἐργατικὰς τάξεις. Ταῦτα φέρουσι τὴν εὐημερίαν ὑφ' ὅλας τὰς ἐπιόψεις, καὶ εἶναι ἐπιθυμητὸν ταῦτα νὰ διδάχθωσι. Πεισίσμεθα ὅτι πᾶσα ἄλλη νομοθετικὴ προστασία, ἥκιστα βοηθήσει αὐτάς. Δὲν εἶναι ὅμως ὀλίγοι ἐκ τῶν ἐργατῶν, οἵτινες ἐννοήσαντες τὸ ἀληθές τῆς οἰκονομίας συμφέρον, διὰ τοῦ ἀπλοῦ μισθοῦ των κατώρθωσαν νὰ διαθρέψωσιν ὁλόκληρον οἰκογένειαν καὶ νὰ σχηματίσωσιν ἀποθεματικὸν κεφάλαιον. Ὅστις εἶπη ἐν ὀλίγοις, ὅτι ἡ οἰκονομία κάμνει θύματα, δὲν ψεύδεται, καὶ πρὸς ἀπόδειξιν ἅς φέρῃ τὰ τοσαῦτα κατορθώματα τῶν ὁπαδῶν τῆς οἰκονομίας ἐν τῇ κοινωσίᾳ.

Ὁ ἔμπορος ἀναγνώστης ἴσως ἀπορήσει, διότι ἐβῆμεν τοῦ θέματός μας, ἀλλ' ἡμεῖς τὸν διαβεβαιούμεν ὅτι καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον ἡ ἑλλειψὶς τῆς οἰκονομίας δὲν ἔκαμεν ὀλιγώτερα θύματα ἢ εἰς τὰς ἐργατικὰς τάξεις. Πολλοὶ τῶν ἐμπόρων ἀπέβησαν ἐλεεινὰ θύματα καὶ περιφέρονται ἄστεγοι καὶ πένητες, οὐ μόνον δι' ἑλλειψιν οἰκονομίας, ἀλλὰ καὶ δι' ἑλλειψιν λογαριασμοῦ (λογισμοῦ δηλαδή), δαπανηθέντες ἐφ' ᾧ μὴ δεῖ, ὀλίγοι ὄντες ἐφ' ᾧ δεῖ, κατὰ τὸ ἑλληνικὸν γνωμικόν. Ἡ οἰκονομία διὰ τὸν ἔμπορον δὲν ἔχει μόνον στάδιον τὸν οἶκον, ἀλλὰ καὶ τὴν διαχείρισιν τῶν ὑποθέσεων. Πραγματικῶς, ἡ οἰκονομικὴ διαχείρισις τῶν ἐπιχειρήσεων οὐκ ὀλίγον συντελεῖ εἰς τὴν εὐδωσίαν αὐτῶν· διότι πολλάκις ὅ,τι τις δαπανᾷ διὰ μίαν ἐπιχείρησιν, ὁ οἰκονόμος ταῦτό κατορθοῖ διὰ τῆς τάξεως καὶ ἱκανότητος μὲ μόνον τὸ ἥμισυ τῆς δαπάνης. Ὁ καταμερισμὸς τῆς ἐμπορικῆς ἐργασίας, ἡ τοῦ χρόνου οἰκονομία, ἡ

ἐλλογή ἱκανῶν ὑπαλλήλων ἐπιφέρουσιν οὐκ ὀλίγα θετικὰ μικρὰ κέρδη· διότι ἐκ τοῦ μεγάλου σωροῦ τῶν ἡμερησίων ὑποθέσεων κατ' ἔτος ἀθροίζονται πλεῖστα τοιαῦτα κέρδη. Ταῦτα ὅμως πρέπει νὰ ἐνεργῶνται μετὰ περισκέψεως καὶ πρακτικῆς δοκιμῆς· διότι πολλάκις, οἰκονομίας ἕνεκα χωλαίνει ἡ ὑπηρεσία καὶ ἀντὶ νὰ κερδήσωμεν κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον, τὸ καρφίον, χάνομεν τὸ πέταλον.

Μέγα μέρος τῆς οἰκονομίας τῶν χρημάτων ἐκτελεῖται διὰ τῆς οἰκονομίας τοῦ χρόνου, διότι ὁ χρόνος εἶναι πολυτιμότερος τῶν χρημάτων καὶ ἡ οἰκονομία αὐτοῦ ἀποβρίσκει ἐπικερδέστερα. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐξετίμων τοσοῦτον τὴν οἰκονομίαν τοῦ χρόνου ὅσον καὶ οἱ νεώτεροι, διὸ ἔλεγον ἀπαύστως τὸ χρόνου φείδου. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς οἰκονομίας κατὰ δυστυχίαν εἶναι ἄγνωστον εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Ἀνατολῆς, καὶ εἶναι κατεπείγουσα ἀνάγκη νὰ τὴν διδασχῶσιν ἅπασαι αἱ τάξεις πρὸ πάντων δὲ αἱ ἐργατικά. Τὸ πλῆθος τῶν ἐρτοσιμῶν ἡμερῶν, αἱ κακαὶ ἑξῆς, ὁ κυβερνητικὸς ὀργανισμὸς, γίνονται αἰτίαι μεγάλης σπατάλης χρόνου πολυτίμου. Ἡ τοιαύτη σπατάλη δὲν εἶναι μόνον ζημία, διότι δὲν κερδαίνομεν, ἀλλὰ καὶ διότι δαπανώμεθα καὶ ἐπὶ μεγαλειτέρα ζημία, διότι ὁ σκανδαλώδης τῶν πᾶσιν δαίμων λαμβάνει καιρὸν εἰς τὰ διαλείμματα τῆς ἀργίας καὶ ὠθεῖ εἰς ποικίλους πειρασμοὺς τοὺς ἀσωτεύοντας τὸν καιρὸν τῶν. Ὁ νοῦς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, οὕτω πως παρὰ Θεοῦ ἐπλάσθη, ὥστε ἀπαύστως νὰ ἐνεργῇ, ἐκτὸς τῶν ἀναγκαίων πρὸς ἀνάπαυσιν ὥρων. Ὡστε ὁ φρόνιμος καὶ ὁ ἀληθὴς οἰκονόμος, οὐδεμίαν ἀφίνει νὰ διέρχεται ὥρα ἄνευ ἐργασίας διανηκτικῆς ἢ σωματικῆς.

Ἐγνωρίσαμεν ἔμπορον ἄριστα γινώσκοντα νὰ οἰκονομῇ τὸν χρόνον. τὴν μέθοδον δὲ αὐτοῦ νομιζόμεν ὠφέλιμον νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα. Ἐξεγείρετο πάντοτε πρὶν τῆς Ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, καὶ εἰσερχόμενος εἰς τὸ κατ' οἶκον γραφεῖον μετὰ τὸν γαλήνιον ἐκεῖνον νοῦν τῆς πρωίας, ἐμελέτα τὰς ὑποθέσεις του καὶ μετὰ τὴν ἐμβριθὴ σκίψιν, συνέταττε τὸ ἡμερολόγιον τῶν ἐργασιῶν του, ἀποτελοῦν πολλάκις ὀλόκληρον φύλλον χαρτοῦ. Πορευόμενος δὲ εἰς τὸ ἐν τῇ ἀγορᾷ γραφεῖον οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἠσύχαζεν· ἀλλ' ἔχων ἀνὰ χεῖρας τὴν σημειώσιν τῶν πρακτέων του, εἰς τὸν μὲν διέταττε παραλαβὰς ἐμπορευμάτων, εἰς τὸν δὲ φορτώσεις, καὶ εἰς ἄλλον δὲ παραδόσεις καὶ ἐκφορτώσεις· μετὰ ταῦτα ἐπεθεώρει τὰ τῆς γραφικῆς ὑπηρεσίας καὶ μετέβαινε κατὰ τὴν ἀρμόζουσαν σειρὰν εἰς τοὺς τόπους ἐκεῖνους ὅπου τὸν προσεκάλει ἡ ἐργασία. Δὲν

ἀπῆρχετο δὲ τοῦ γραφείου, ἐνόσφω δὲν ἐλάμβανεν ἀκριβεῖς περὶ τῶν πραχθέντων λεπτομερείας παρ' ὄλων τῶν ὑπαλλήλων. Ὡς ἐκ συστήματος δὲ πρώτος, εἰσῆρχετο εἰς τὸ γραφεῖον καὶ τελευταῖος ἐξῆρχετο καὶ τοῦτο διήγειρε τὴν ἐνεργητικότητα τῶν ὑπαλλήλων καὶ διηρέθειζε τὴν φιλοτιμίαν τῶν. Τὸ ἑσπέρας ἐπανερχόμενος εἰς τὸ κατ' οἶκον γραφεῖον ἐξετέλει, οὕτως εἰπεῖν, τὸ πυθαγόρειον ἐκεῖνο ἔπος· «Πῇ παρέβην; Τί δ' ἔρεξα; Τί μοι δέον οὐκ ἐτετέσθη;» Ἐχων δὲ ἐνώπιόν του τὸ κατὰ τὴν πρωίαν συνταχθέν ὑπόμνημα τῶν ἐργασιῶν του μετὰ τὰς ἐπ' αὐτοῦ σημειώσεις τῆς ἡμέρας, ἐμελέτα, ποῖαι μὲν τῶν ἐργασιῶν ἐξετελέσθησαν καλῶς καὶ διεγράφησαν, ποῖαι δὲ κακῶς καὶ ἀπαιτοῦσι διόρθωσιν, ποῖαι δ' ἔμειναν ἀνεκτέλεστοι ἕνεκα προσκομμάτων, ποῖας συνεντεύξεις ἔλαβε καὶ πλείστας ἄλλας ἀκριβολογίας, διὰ τῶν ὁποίων τῇ ἀληθείᾳ ἡ ἐργασία του παρίστα θελκτικὸν τι φαινόμενον εὐρύθμου μηχανῆς. Ἐρωτηθεὶς δὲ ποτε πῶς κατῴρθωσε νὰ φθάσῃ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν προαγωγῆς· ἀπεκρίνατο «διὰ μὲν τῆς φιλοπονίας καὶ οἰκονομίας ἐσχημάτισα κεφάλαια καὶ πίστιν· διὰ δὲ τῆς τάξεως καὶ ἀκριβείας ἐδράωσα τὴν πίστιν· διὰ τῆς δυνάμεως καὶ μετ' ἧς ἐζήτουν ἐκ παντὸς πράγματος καὶ πάσης περιστάσεως νὰ ὠφεληθῶ ἀπέβην πλούσιος· πιστεύω δὲ νὰ κατορθώσω καὶ διὰ τῆς φρονίμου χρήσεως τοῦ πλούτου ὄνομα εὐλογοῦμενον, καὶ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς».

Θὰ ἤρκούμεθα μὲν εἰς ὅσα περὶ τῆς χρήσεως καὶ οἰκονομίας τοῦ χρόνου εἶπομεν· ἀλλὰ τὰ παράδοξα γεγονότα ὅσα παρὰ τῶν συγγραφέων ἀναφέρονται περὶ τῆς οἰκονομίας τῶν μικρῶν διαλειμμάτων τοῦ χρόνου, ἅτινα τοσοῦτον παραλόγως χάνομεν ἐδῶθεν καὶ ἐκεῖθεν, εἰσι τοσοῦτον πολυτίμα καὶ συντελεστικά πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν ἡμῶν, ὥστε μᾶς ἐπιβάλλουσι τὸ καθῆκον· ἀναφέρωμεν βιογραφικὰ τινὰ ἀνέκδοτα, ἃς νὰ πείθωσιν ἕκαστον ὅτι ὁ χρόνος εἶναι τὸ πολυτιμότερον τοῦ ἀνθρώπου κτῆμα, καὶ ἡ οἰκονομία του ὁ εὐαπόκτητος πλοῦτος. Ὁ θέλων νὰ διαθέτῃ εὐστόχως τὰ μικρὰ περισσεύματα τοῦ χρόνου, ἅτινα ὁ μὲν σπαταλεῖ εἰς τὰ καφενεῖα, ὁ δὲ μετὰ τὸν ναργίλῃ, δύναται νὰ πλουτήσῃ γνώσεων καὶ πολλῶν ἄλλων πραγμάτων. Περὶ τούτου ἕκαστος πείθεται ἐκ τῶν ἐξῆς παραδειγμάτων. Ὁ σοφὸς Ἀγγλος Κίρκ Οὐάιτ, ἔμαθε τὰ Ἑλληνικὰ μελετῶν καθ' ὁδόν, ἐνῷ ἐπορεύετο καὶ ἐπέστρεφε καθ' ἡμέραν εἰς τὸ δικηγορικὸν γραφεῖον, ὅπου νέος ὢν ἔτι, ἐργάζετο. Ὁ μέγας ἱεραπόστολος Βούριτ, νεανίας ὢν, ἐργάζετο εἰς σιδηρουργεῖον καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θοοῦ βου

ἐμάνθανε διαφόρους γλῶσσας, γενόμενος οὕτω διὰ τοῦ χρόνου πολυγλωσσότατος. Ὁ περιώνυμος πρωθυπουργὸς τῆς Γαλλίας Δαγεσσὼ, ὠφελούμενος τῆς ὥρας καθ' ἣν ἐπερίμενε τὴν σοῦπαν εἰς τὴν τράπεζαν, συνέγραψεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὀγκῶδες καὶ ἀξίολογον σύγγραμμα. Ὁ μέγας τῆς Ἀγγλίας νομολόγος Ἱερεμίας Βένθαμ, τοσοῦτον καλῶς διανοοῦν τὸν χρόνον, ὥστε δὲν τῷ διέφευγε οὐδὲ στιγμή, ἔχων ἀείποτε ὡς σύνθημα τὸ «πᾶσα ἀπώλεια χρόνου συμφορά». Ὁ ἐργάτης τῶν μηχανῶν Στέρενσον, ὁ ἐφευρετὴς τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀτμοῦ ἐπὶ τὰς ἀτμαμάξας, ἐν ταῖς νυκτεριναῖς ὥραις τῆς ἀναπαύσεώς του ἐξέμαθε μόνος τὴν Ἀριθμητικὴν καὶ τὴν Γεωμετρίαν κ.τ.λ.

Υπερβαίνει τις τὰς ἀρχὰς τῆς οἰκονομίας, οὐ μόνον ὅταν δὲν ἀρκῆται εἰς τὰ ἀναγκαῖα τῆς ζωῆς κατὰ τοὺς πόρους αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ὅταν δαπάνῃ πρὸς ἱκανοποίησιν ὀρέξεων, ἐπιθυμιῶν, καὶ ἰδιοτροπιῶν ἀλόγων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ βλαβερῶν. Ἡ πρὸς δαπάνην κλίσις γίνεται τοσοῦτον ὑπέριμετρος καὶ ἐνίοτε ἀκάθαρτος, ὥστε ὁ μὴ ἔχων αὐστηρὰν πειθαρχίαν εἰς τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ λογικοῦ, κινδυνεύει ν' ἀποβῇ σπαταλὸς καὶ χωρὶς νὰ τὸ αἰσθάνηται, νομίζων πάντοτε ὅτι δαπάνῃ εἰς τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα. Ἄν μετὰ τινος ἀκριβείας θελήσωμεν ἤδη ν' ἀναμετρήσωμεν καὶ τὰ εἶδη τῶν περιττῶν δαπανημάτων, εἰς ἃ ἐξοκεῖλουσι λεληθένως καὶ αὐτοὶ οἱ φρονιμώτεροι ἄνθρωποι, εὐρίσκομεν αὐτὰ εἰς τὴν τροφήν, εἰς τὴν ἐνδυμασίαν εἰς τὴν κατοικίαν, καὶ εἰς ὅλα ὅσα ἡ ἀκάθεκτος φαντασία ἐξωθεῖ τὸν ἐπιπόλαιον ἄνθρωπον. Αἱ μὲν περὶ τὴν τροφήν μεγάλα δαπανᾶν ἐγέννησαν τὸ πάθος τῆς λαίμαργίας, τὸ ὠθοῦν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ γεύεσθαι τὰ πάντα ἀμέτρως, καὶ διὰ πάσης θυσίας, αἱ δὲ πρὸς τὸν ἱματισμὸν ἔφερον τὴν ὀλέθριον πολυτέλειαν· αἱ δὲ πρὸς μεγαλοπρεπῆ κατοικίαν δαπανᾶν καὶ αἱ πρὸς τέρψιν τῶν αἰσθήσεων, χαρακτηριστοὶ τὸν σπαταλὸν, ὅστις, παρασυρόμενος ὑπὸ κουφονοίας καὶ ἀχαλινώτου ἐπιθυμίας ἀπολαύσεων, καθίσταται ὁ ἐλεεινότερος τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ λαίμαργία εἶναι μέγα κακὸν διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ μάλιστα διὰ τὸν πτωχόν· διότι ἡ πρὸς τὴν πολυραγίαν ὄρεξις γίνεται αἰτία, ὅπως πάντοτε εὐρίσκωνται τὰ οἰκονομικά των εἰς ἀνωμαλίαν· ἀλλ' ἐκεῖνο ὅπερ κυρίως καταστρέφει τὸν ἄνθρωπον χρηματικῶς καὶ ἠθικῶς εἶναι ἡ πολυτέλεια. Τῆς λέξεως ταύτης πολλὰς ἔδωκαν σημασίας οἱ οἰκονομολόγοι· εἰς τῶν δοκιμωτέρων ὁ Ἰ. Γαρνιέρος ἀπεκάλεσεν αὐτὴν κατὰ τὰ ἀλυσιν πραγμάτων βαρυτίμων σημαίνουσαν κατὰ τι πλείοτερον τῆς εὐπορίας καὶ τῆς ἀνε-

σεως. Μεγάλῃ συζήτησις ἐπεκράτησε καὶ ἐπικρατεῖ εἰς τὸν οἰκονομολογικὸν κόσμον, ἀντικείμενον ἔχουσα τὴν ὠφέλειαν ἢ βλάβην τῆς πολυτελείας. Οἱ μὲν ὑποστηρίζουσιν αὐτὴν ὡς διδουσαν ἐμφύχωσιν εἰς τὰς τέχνας καὶ τὴν βιομηχανίαν διὰ τῆς καταναλώσεως, νομίζοντες ὅτι λυμαίνεται τὰς πλουσίας τάξεις καὶ οὐχὶ τὰς ἐργατικάς· οἱ δὲ καταπολεμοῦσιν αὐτὴν βασιζόμενοι εἰς τὴν ἀρχήν, ὅτι ἡ πολυτέλεια χορηγεῖ ἐμφύχωσιν εἰς κλάσεις τινὰς ἐργατῶν, παραγόντων ἀντικείμενα μάταια καὶ ἄχρηστα· ἐνῶ ἡ φειδῶ ἐμφυχώνει διαρκῶς τὰς τέχνας καὶ τὴν βιομηχανίαν, αἵτινες παράγουσι τὰ ἀναγκαῖα τῆς ζωῆς. Εἶναι ὁμῶς βέβαιον ὅτι ἡ πρόοδος τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα μεταβάλλει τὴν σημασίαν τῆς λέξεως· διότι τὰ πορφυρᾶ ἱμάτια τὸ πάλαι, ὄντα ἰδιαιτέρα στολή τῶν βασιλέων, σήμερον εἶναι ἱματισμὸς παντὸς ἀνθρώπου. Ἄλλ' οἰκνῶντες σημασίαν δώσωμεν εἰς τὴν λέξιν, ἡ πολυτέλεια καθίσταται φθοροποιὰ εἰς ἔθνη μὴ παράγοντα τὰ τοιαῦτα εἶδη. Ἄν δὲ ἐκ τῆς μὴ καταναλώσεως τῶν εἰδῶν τῆς πολυτελείας χωλαίνωσιν αἱ διεθνεῖς τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς συναλλαγῆς σχέσεις, τοῦτο θὰ ἦτον ἐπιζήμιον ἢ ττοῦ ἢ ἂν ἡνοίγωμεν τὰς πύλας τῶν παλατιῶν τῶν εὐπόρων καὶ τὰς θύρας τῆς καλύβης τῶν πτωχῶν, ὅπως εἰσέλθῃ ὁ ἐπίβουλος οὗτος ἐχθρὸς τῆς τιμιότητος καὶ τῶν χρηστῶν ἠθῶν. Ἡ Γαλλία ἐπὶ τῆς πρωθυπουργίας τοῦ Κολβέρτου ἐπεδόθη εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν κατανάλωσιν τῶν τῆς πολυτελείας εἰδῶν καὶ δὲν ἤργησεν ἡ κακότης ἐκείνη· μάστιγὰ νὰ ἐπενέγκῃ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1789, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ Ναπολέοντος τοῦ Γ' αὕτη ἐταπείνωσε τὴν δόξαν τῆς Γαλλίας εἰς τὴν ἡττάν τοῦ Σεδάν. Ἡ γλειονότης ἄλλως τῶν συγγραμμάτων καὶ ἡ παγκόσμιος ἱστορία καταδικάζει τὴν πολυτέλειαν. . . . Ἡμεῖς βέβαια δὲν προτιθέμεθα νὰ παρασύρωμεν τὸν ἀναγνώστην εἰς συζητήσεις περὶ πολυτελείας, διότι τὸ ζήτημα ἤδη θεωροῦμεν λελυμένον δι' ἡμᾶς τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Ἐθνη τὰ ὅποια δὲν γνωρίζουσι δι' ἰδίαν βιομηχανίαν νὰ κατασκευάζωσιν οὐδὲ τὸν γιγῶνα τὸν ὁπτεῖον φορῶσι, πόσον καταστρεπτικὸν εἶναι νὰ ἐπιζητῶσι πολυτέλειαν!! Τοῦτο καὶ τὰ νήπια αἰσθάνονται.

Ἐν τούτοις διεδόθη εἰς βαθμὸν ἐκπληκτικὸν ἡ φθοροποιὰ αὕτη μανία καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολήν· εἰσεχώρησε μέχρι τοῦ μυελοῦ τῶν ὁστέων μας. Ἄπαντες κυριεύομεθα ὑπὸ τοῦ καταστρεπτικοῦ τύφου νὰ φανώμεθα ἀνώτεροι ἀπ' ὅτι εἴμεθα. Ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν θέλομεν νὰ διακοσμήμεθα ὑπὸ τοῦ συρ-

μοῦ καὶ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε θυσιάζομεν πολλάκις καὶ τὰ ἐξοικονομήματά μας, ἅτινα ὀφείλομεν νὰ διατηρῶμεν ὡς ἱερὸν κειμήλιον διὰ τὰς περιπετείας τοῦ βίου καὶ τὴν ὑποστήριξιν τῆς οἰκογενείας. Τὸ κακὸν δὲν περιορίζεται κατὰ μεγάλην δυστυχίαν εἰς μίαν τῶν τάξεων τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ καθ' ὅλας τὰς τάξεις καὶ ἡλικίας. Οἱ πλούσιοι γίνονται παράδειγμα μιμήσεως εἰς τοὺς πτωχοτέρους, τὸ κακὸν προβαίνει τοσοῦτον ταχέως, ὥστε ἐμβάλλει τοὺς φρονίμους εἰς σκέψεις σπουδαίας περὶ τοῦ μέλλοντος. Ἄν ἡ καταστατικὴ ἡδύνατο νὰ μᾶς πληροφορήσῃ περὶ τῶν δεινῶν ἀποτελεσμάτων τῆς πολυτελείας, ἤθελε βυθίσει ἡμᾶς εἰς ὀδυνηρὰς σκέψεις, διότι τὰ 4) ὅ τῆς διαστροφῆς καὶ ἐξαχρείωσης, ἥτις ἐμφωλεύει εἰς τὰς μεγαλουπόλεις τῆς Ἀνατολῆς, ἐκ τῆς πολυτελείας προσέρχονται. Θὰ ἐφρηνιά ὁ ἀναγνώστης ἂν ἀπεκαλύπτομεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του τὰ σπαρξικάρδια ἀποτελέσματα τοῦ βλαβερίου τοῦτου μίσματος τῆς κοινωνίας. Ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν ὅτι πτωχὴ νεᾶνις διὰ νὰ συνάξῃ χρήματα ὅπως ἀγοράσῃ ἐπανωφόριον καὶ φόρεμα ἐκ κατηφῆ, εἰργάζετο ἐπὶ πέντε ὅλους μῆνας στερουμένη καὶ αὐτοῦ τοῦ ἄρτου μέχρῃς οὐ ἐκ τῆς στερήσεως καὶ ἀπιτίας κατήντησε φθισικὴ ὥστε, ἂν δὲν κατάρθωσε ζῶσα νὰ φορέσῃ τὸ ἐκ κατηφῆ φόρεμα, τὸ ἐφόρεσε νεκρά ὡς σάβανον. Ἐν ὀλίγοις ἡ πολυτέλεια ἔφερε τὴν διχόνοιαν εἰς τὰς οἰκογενείας, τὴν ἐξαχρείωσιν εἰς τὸ γυναικεῖον φύλον, τὴν πενίαν καὶ ἀθλιότητα εἰς τὰς ἐργατικὰς τάξεις, τὴν περιφρόνησιν τῆς ἡθικῆς καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι κακὸν ὑπάρχει εἰς τὰς κοινωνίας τῆς Ἀνατολῆς.

Ἡ περὶ τὸν ἱματισμὸν, τὴν δίαιταν, τὴν κατοικίαν καὶ τὰς ἀπολαύσεις πολυτέλεια πλεῖστα ὅσα θύματα ἐποιήσατο παρὰ ταῖς ἐμπορικαῖς τάξεσι, διότι ἡ πρόχειρος ἀφρονία τῶν μέσων ἤνοιξεν εὐρύ στάδιον εἰς τὰς ἀλόγους ἀπολαύσεις καὶ ἡδονάς.

Οὐδόλως συμμεριζόμεθα τὴν γνώμην τῶν συγγραφέων ἐκείνων, οἵτινες εὐαρεστοῦνται νὰ τιμῶσι τὴν πολυτέλειαν, διακρίνοντας αὐτὴν εἰς καλὴν καὶ κακὴν. Ἡμεῖς δὲν ἐννοοῦμεν καλὴν πολυτέλειαν, εἰμὴ τὴν ἐλευθεριότητα πρὸς τὸ ἀγαθοεργεῖν, πρὸς τὸ ἐλεεῖν, πρὸς τὸ εὐεργετεῖν.

Ἐν τούτοις ὡς ἐπίμετρον τῶν ὅσων εἶπομεν συνιστῶμεν θερμῶς τοῖς πᾶσι τὰ πολύτιμα ταῦτα λόγια τοῦ κοινικοῦ Σωτάδου.

Εἰ καὶ βασιλεὺς πέφυκας ὡς θνητὸς

ἀκούσθων ἂν πλούσιος ᾖ, τοῦτο χρόνου ἀθλος ἰσχύος.

Ἄν δ' ἀλαζονῆς, τοῦτ' ἀνοίας ἐστὶ φρόνιμα.

Ἄν δὲ σωφρονῆς, τοῦτο θεῶν δῶρον ὑπάρχει.

Ἡ σωφροσύνη πάρεστι, ἂν μετρήσῃ σεαυτὸν.

Ξ. Ζ.

ἈΝΘΕΣΤΗΡΙΕ ΜΗΝΟΛΟΓΟΥ ΧΑΙΡΕ

Ῥωμαντικὸν βαρναϊκὸν διήγημα.

— Ἀχ! προσελθὲ μοι Μαθθίῳδ, ἐλθέ νὰ σὲ ἐνχαλίσθῃ, διότι εἰμι πολὺ δυστυχὴς· θέλω νὰ μὲ παρηγορήσῃς.

— Τί ἔχεις πάλιν, Σεπτὴ Δέσποινά μου; ἡρώτησεν ἡ Ἐπίτιμος Κυρία, ἡρέμως καὶ περιβάλλουσα διὰ τῶν ἑξαίτιων βραχιόνων τῆς τῆν Ὑψηλότητά της.

— Ἡ αἰτία σοὶ εἶνε γνωστὴ. Ἀλλ' ἄρα γε εἶνε ἀξιοκατάκριτον αὐτὸ μοῦ τὸ πάθος; Ἐὰν εἶναι τοιοῦτον βεβαίως πρέπει νὰ τὸ ἐκκριζώσω ἀκούεις, ἀγαπητὴ μοι, δὲν θέλω νὰ ἤμῃ τοιαύτη.

— Ἀγαθὴ Δέσποινά μου, πόσον μὲ χαροποιεῖτε μὲ αὐτοὺς σας τοὺς λόγους. Δὲν γνωρίζετε πόσον εὐδαίμονα καθιστᾷτε τὴν αὐτοῦ Ὑψηλότητα καὶ τὸν Θρόνον τοῦ πανίσχυρον!

— Πλὴν παράδοξον! Δὲν δύναμαι νὰ τὸ συμβεβῶ. Διὰ τὸ συμφέρον τοῦ Θρόνου πρέπει νὰ συζευχθῇ τὸν Ἀλφόνσον· ἀλλ' ἂν καὶ ὁ Ἀλφόνσος διὰ τὸ συμφέρον τοῦ Θρόνου ἢ καὶ τοῦ βίου του θελήσῃ νὰ μὲ ἀπατήσῃ, δὲν θὰ ἔχη βεβαίως ἄδικον.

— Οὐρ! Ἡ υμετέρα Ὑψηλότης πάλιν πολυπραγμονεῖ.

Παρακαλῶ, μὴ μὲ διακόπτετε. Ναὶ δὲν θὰ ἔχη ἄδικον.

Ἀλλὰ τότε τί ἐξάγεται; δυσπιστία μεταξὺ ἡμῶν. Ὁχι! Ὁχι!

Ὁ κώδων ἐδῆντε· ἠνεώχθη ἡ θύρα καὶ ἐράνη ἡ κἀνισχνος καὶ πολύβροντις μορφή τοῦ πνευματικοῦ τῆς, μοναχοῦ Δουτικοῦ.

— Dominus vobiscum, ἐμμερμήρισε ἐισελθών.

— Ἀκριβῶς εἰς τὴν ὥραν ἤλθατε, αἰδεσιμώτατε πᾶτερ, ἀνερώνησεν ἡ Ῥέζα.

— Μὴ παραξενεύεσθαι Ὑψηλότητι δι' αὐτὸ, καθότι τὰ βήματά μου ὁδηγοῦνται ὑπὸ τοῦ Ἀγ. Πνεύματος, καθὼς καὶ οἱ λόγοι μου. Εὐλογητὸς εἴη ὁ Πατήρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἀγ. Πνεῦμα, τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ. Ἀμήν.

— Ἀμήν. Ἐκख्या τον ἐξῆς συλλογισμὸν· ἂν προδῶσω τώρα τὸν Ἀνθεστήριον διὰ νὰ συζευχθῇ τὸν Ἀλφόνσον ἕνεκα συμφέροντος τοῦ Θεοῦ τότε πληρέστατα δικαιούται καὶ ὁ Ἀλφόνσος.

— Ἀς μὲ συγχωρήσῃ τὸν ταπεινότητων δούλον τῶν ταπεινοτάτων ἡ Ὑμ. Ὑψηλότης, διότι τὴν διέκοψα, ἀλλὰ τὸ καθήκον μοι μὲ ἐπιβάλλει. Δὲν δύναται ἡ Ὑμ. Ὑψηλότης οὔτε νὰ σκέπτηται, οὔτε νὰ ὁμιλῇ, οὔτε νὰ συγκρίνῃ ἕνα ἀρετικὸν μεθ' ἑνὸς πιστοῦ τῆς Ἐκκλησίας τέκνου. Δὲν θὰ εἶνε οὐδεμία ἐκ τῶν ποιῶν τοῦ Ἄδου, οὐδὲ αἱ εὐλόγες ἀκόμη, ἰσόμετροι δι' ἐκείνον, ὅστις παραβαίνει αὐτὸ τὸ διάταγμα τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας.

— Ἀδιάφορον ὁποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ ποινὴ, τὴν δόξαν θὰ ὑποστῶ ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ, οὐδέποτε θὰ ἀρνηθῶ ἐκείνων τὸν ὅποιον ἀπαξ ἠγάπησα· καὶ ἂν ἡ θρησκεία μοι ἀπαγορεύῃ αὐτὸ, εἶμαι ἐτοίμη νὰ τὴν ἀπολακτίσω καὶ νὰ βρωθῶ

ἢ Κατὰ τοὺς Λατίνους.

εἰς τὴν ἐκείνου, ἥτις εἶνε πολλὸ συμπαθητικώτερα τῆς ἐμῆς, ἀ-
φίνει τὴν καρδίαν ἐλευθέραν καὶ δὲν ἀναγνωρίζει συμφέρον καὶ
συμφέροντα.

— Τί εἶνε αὐτά; ἐξάπαντος ὁ Βασιλεὺς δὴμιαι διὰ τοῦ
στόματός σου. Ἀδὲ ἐκείθεν, Ματθίλδην, τὸν Ἐσταυρωμένον, το-
ποθέτησε τὸν ἐνώπιόν της. Δεσποινίς, γονυπέτησον καὶ προσευ-
χῆθαι, ἵνα ἀποκαθαρισθῇς. ἄλλως θυνάμεθα νὰ σὰς παραδώ-
σωμεν ἀμφοτέρους εἰς τὸ πῦρ. Ἐξάπαντος αἱ φρέναι σου εἶναι
σεσαλευμένα.

Τοῦ μοναχοῦ δμιλοῦντος ρῦτῳ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐξέπα-
νον πῦρ φλογερὸν, ἐξ οὗ ῥίγος διέτρεξε τὸ σῶμα τῆς νεάνιδος
καὶ ὡς ἐξ αὐτομάτου ἐκαμψε τὸ γένυ, ἐκλίνε τὴν κεφαλὴν της
καὶ προσήγατο ἥδην κατακυκλικῶς. Μετ' ὀλίγον παρετήρησεν ὁ
μοναχὸς διὰ μέσου τῶν ὤλων τὸν Ἀνθεστήριον ἀναχωροῦντα
ἐρίπτον. Ἐνεύστε τῇ Ματθίλδῃ νὰ πλησιάσῃ ἐκείνη ἐντρομος
ἀπὸ τῆς ἀγρίας τοῦ ἀπειλᾶς καὶ ἀπὸ τὸ φρικτῶδες τοῦ ὄμμα ἐ-
ξετέλεισε τὸ πρόσταγμα. — Ἐὰν θέλῃ ἡ Ὑψηλοτάτη νὰ κάμῃ
ἐπισκέψεις εἰς τοὺς ἀσθενεῖς τῆς, ἄς ὑπάγῃ. Ἐνόησας; — Ναι,
ἀδελφωτάτα.

Ὁ μοναχὸς ἐξηλθεν ἀκροποροῦντι.

* * *

Ὁ Ἀνθεστήριος καὶ ἡ Ρόζα. Αἱ! λοιπὸν, ἀγαπη-
τέ μου φίλε, ἔλεγεν ὁ Ἰππότης τοῦ Ἀγ. Γεωργίου Ἀνθεστήριος
πρὸς τὸν ὑπρέτην του, δὲν θὰ παραπονῆσαι πλέον ὅτι πενιᾶς.
Ἐξήτησα σήμερον ἐκ τοῦ Ἀρχοντος τοὺς καθυστερουμένους μου
μισθοὺς καὶ μοι τοὺς ἐπλήρωσεν, ἀρῶ μοι εἶπε καὶ τινὰς ἰοδόλους
λέξεις. ἄλλοτε νὰ μὴ φαίνεσαι εἰς αὐτὸν τὸν Πύργον καὶ ἀπὸ
τοῦδε δὲν θὰ δικαιοῦσαι νὰ λέγῃσαι Ἰππότης τοῦ Ἀγ. Γεωργίου.
Ὅ ἀποστερῶ τῶν παρασῆμων καὶ τοῦ ξίφους σου. Ἐἰ ἐς κόρακας!
Ἐχρμεν καὶ λέγομεν. Τρεῖς μῆνας θυνάμεθα νὰ πρῶγωμεν καὶ
νὰ πίνωμεν πλουσιοπαρόχως. Αὐτὰ εἶνε δι' ἐσέ. λάβετα. Αὐτὰ
δι' ἐμέ. Με αὐτὰ θὰ ἐπιδοθῶ εἰς τὸ χαρτοπαίρνιον καὶ τὴν δι-
ασθράν, ἐλλείψει μαχῶν καὶ θορύβων, καθ' οὓς ἐλθισμῶν δ-
λοτελῶς τὴν τετρωμένην καρδίαν μου. Ἐἰ τί λέγεις πιστέ μου;
Εἴμεθα εὐτυχεῖς τώρα; Τῷ ὄντι αἰσθάνομαι μίαν ἀκατάληπτον
ἡδονὴν, καθὼς ρεῦ εἰς ἐκείνους τοὺς χρόνους, καθ' οὓς ἤμην
πλησίον της. . . .

Λυγρὸς διέκοψε τὰς τελευταίας τοῦ λέξεις.

Τίς ἠλπίζεν ἐκεῖνα τὰ θαλερὰ καὶ ἀγνὰ χεῖλη, τὰ ὅποια
ἐπιμόνως ἀπῆτουν ὑπ' ἐμοῦ τὴν ὑπέρχσιν αἰωνίου πίστεως, νὰ
προσφέρουν τὸν θάνατόν μου; Συμπαθητικώτατον πλάσμα, πῶς με
τυραννίεις ὡς ὁ σκληρότερος δῆμιος! Ἀλλ' εἰς κόρακας! Καλέ
μου Πέτρε, ἀγόρασε γόρτον διὰ τὸν Σαμψὼν, βάλλε τον πολὺ-
πολὺ διὰ νὰ χορτάσῃ, φάγε καὶ σὺ καλῶς καὶ ὁ τάλας Ἀνθε-
στήριος ἄς πῇ τὸ νέκταρ τῆς Λήθης εἰς καταγώνιον τι διασθ-
ρᾶς ἢ εἰς ζωηρόν τι χαρτοπαίρνιον. Χαῖρε πιστέ μου.

— Χαῖρε αὐθέντα μου! Καλὴ ἐπ' ἀνάδοξ!

Ὁ Ἰππότης μετὰ τινὰ ἄλματα εἰρέθη ἐν ὁδῷ, ἥτις ἦτο
χιονοσκεπαστός. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ψῦχος ἦτο ἐκπαισθητὸν, συνέπτυξε
τὸν μανδύαν του, ἐγκυμῶντα τὸν περὶ τὸν ἰπποτικόν του πῖλον.
ρῶν, τὰς χεῖρας του ἐντὸς τοῦ μανδύου του καὶ ἐδάδιζε τυχύ-
τερον, βυθισθεὶς εἰς βαθεῖας σκέψεις, καθότι τὸ πρόσωπόν του
ἐσταυρώπαζε.

— Ἐλεημοσύνη, Αὐθεντικὸ, ἐλεημοσύνη, ἐκραξε παιδίον

τι ρακένδυτον, τρέχον ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἄλλον τῶν σπευ-
δόντων διαβατῶν.

Ὁ Ἰππότης ἐστράφη. Τί φωνάζεις;

— Ἐλεημοσύνη, Αὐθεντικὸ, δὲν ἔχομεν νὰ εἰσάγωμεν κά-
μιναι χρῶς, ἐξηκολούθει τὸ παιδίον ῥιγούν ἐκ τοῦ ψύχους. Καὶ
ἔχομεν ἄρρωστο. Ἐλεος, Αὐθεντικὸ.

— Ποῦ εἶνε τὸ σπῖτι σας, παιδί μου;

— Ἐδῶ κοντὰ, Αὐθεντικὸ.

Πρὶν εἶτι ῥιθῶ δλοτελῶς εἰς τὸ βράχθρον τῆς ἀπωλείας,
κακὸν δὲν εἶναι νὰ βοηθῆται τινὰς πάσχοντα; πράττων δὲ τοῦτο
θὰ θυνθῶ νὰ λησμονηθῶ ἐπ' ὀλίγον, αἰσθανόμενος τὴν ἀρα-
τον ἡδονὴν τοῦ νὰ βοηθῆται ἓνα δυστυχῆ. Μῆτερ, σὺ μόνον δὲν
ἐγκατέλειψας ἐμέ τὸν ἐγκαταλειμμένον, ὑπὸ πάντων καὶ ὑπ'
αὐτῆς τῆς καρδίας μου εἶμι, αἱ θεαὶ του συμβουλαὶ μοι δίδουν
ἀκόμη ἐλπίδας, ἔλεγεν ὁ Ἰππότης σφοδρῶν τοὺς διακυρροῦν-
τας ὀφθαλμούς του.

— Ἐλα, ἐμπρὸς πᾶμε, παιδί.

Τὸ παιδίον, ἀπομάττον τὰ δάκρυα καὶ τὴν ῥίνα του διὰ
τοῦ ἀκρου τῆς περιχειρίδος του, ἐδείκνυε τὴν χαρὰν διὰ τῶν
κατῆχων χειλῶν του. Ἦνοιξε τὴν θύραν ἡ μάλ-
λον τὴν ὥθησε καὶ εἰσῆλθον εἰς εὐρύχωρον αὐλὴν,
εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁποίας εὐρίσκατο τὸ πενιχρὸν οἰκημῆμα των.

— Ἐδῶ μέσα κάθεσθε; ἠρώτησε μελαγχολικῶς τὸ
πτωχὸν παιδίον.

— Ναι, αὐθεντικὸ, ἀπεκρίθη ῥιγούν καὶ ἡμικρίνον τὴν
θύραν. Βῆε στιγμὴς ἡκούσθη. Ὁ Ἰππότης ἠτοιμάσθη νὰ εἰσέλ-
θῃ, ἀλλὰ γνωστὴ μεγαλοπρεπὴς φωνὴ ὡς κεραυνὸς τὸν δρ-
μητικὸν ἔπρον, ἀνεχάτησε αὐτόν.

— Τίς νὰ εἶνε ἄρα γε; Γνωστὸν ὅτι περιέρχεται τοὺς ἀσθε-
νεῖς. Ὁ σύμπνοσις! Θὰ τὴν ἰδῶ. . . ὦ εὐδαίμων στιγμή! Πλὴν δὲν
πρέπει νὰ τὴν ἰδῶ. εἴμαι μιστὸς εἰς ἐκείνην ρεῦ, μι-
στητός! . . . καὶ ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας περιδεῶς. Τὸ παιδίον
ἔμεινε ἐκστατικὸν ἐκ τοῦ τρόπου τοῦ Ἰππότου.

• Ὁ! ἀλλ' ἄς τὴν ἰδῶ ἀπαξ καὶ οὐδέποτε ἄλλοτε. Ἀνύ-
ψωτε τὰ περιλαβίμων, κατεβίβατε τὸν πῖλόν του καὶ εὐτῷ κεκα-
λυμμένος καλῶς, ὥθησε τὴν θύραν νευρωδῶς καὶ εἰσῆλθε χει-
ρατίσας εὐγενῶς ἀντιχειρετισθεὶς ὑπὸ τῆς Ὑψηλοτάτης, ὡχρᾶς
καταστάτης, ὡς καὶ ὑπὸ τῆς Ματθίλδης. Ἡ ἀσθενὴς ἐκινδύνευε
καὶ μόλις ἐκινεῖτο παρ' αὐτῇ ἐκάθητο γρατὰ τις. Ἀρῶ ὠμίλησε
ὀλίγον μετὰ τῆς ἀσθενούς, ἀρῆκεν ἐν δέμα χρημάτων καὶ ἀπο-
χειρετίσας ὁλοὺς ἀδιαφόρως, ἀλλὰ κατὰ βάθος συγκλονημένος,
ἐξῆλθεν ἀσχηρμένος.

* * *

Ὁ ὑπὲρ τῆς τοῦ Ἰππότου. Ἐνῶ συνέβαινον ταῦτα
ἐκεῖ, ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς ἀσθενούς, ἄμαξά τις ἤλκυεν καλπαζού-
σα. Ἀλλ' ἐσταμάτησεν ἀποτόμως εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ὑπρέτου
τοῦ Ἰππότου. Ἐπ' αὐτῆς ἐκάθητο ὁ ἴδιος μοναχὸς, τὸν ὁποῖον
ἐγνωρίζαμεν ἐν τῷ Πύργῳ.

— Ἐἰ τί νεώτερα Πέτρε;

— Ἀρεε, ἀδελφωτάτα, ἔχω μίαν ἐπιστολὴν γυναικεῖου
χαράκτῆρος, διευθυνομένην πρὸς τὸν Κύριόν μου καὶ τὴν ὁποίαν
κρατῶ με κίνδυνον μὴ τὸ μᾶθῃ ὁ Ἰππότης καὶ με τῆς πλη-
ρώσῃ τεσσαράκοντα παρὰ μίαν! Ὁ μοναχὸς τὴν ἤρπαξε ζωηρῶς.
Ἐθράυσε τὴν σφραγίδα, διέτρεξεν αὐτὴν ἐπιτροχάδην καὶ ἤρκα-

σθη νὰ εἶπῃ μόνον. *Aquila non capit muscas.* Ὁ Πέτρος συνευρισμένος φαίνεται εἰς τὰς Λατινικὰς παροιμίας, δὲν ἐξέφρασε καμμίαν ἀπορίαν.

— Πέτρε, κύτταξέ καλῶς καὶ ἀπὸ τῶρα περισσότερον μάλιστα, νὰ μὴ πέσῃ κανὲν κανεὶς εἰς κανένα ἐξ αὐτῶν. Ἐκτὸς τούτου πρόσχε καλῶς καὶ νὰ ἐνθυμῇται πάντοτε ὅτι ἡ Ῥόξα καὶ ὁ Ἰππότης πρέπει νὰ νομίζωσιν ἀμοιβαίως ὅτι μισοῦνται. Τώρα κατὰ καὶ ἐννοῶ σου μετ' ὀλίγον θὰ ἀνταμειωθῇς. Ὁ Πέτρος κατήλθε καὶ ἡ ἄμαξά θρομύως ἐκυλίσθη ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου.

Αἱ ἀναμνήσεις τῆς Αἰγυπτίου. Κατελθούσα ἐκ τοῦ ἐγγήματος ἡ Ῥόξα ἔλαβεν τὸν βραχίονα τῆς Ματθίλδης. Ἀνέστησαν εἰς τὰ ἰδιαιτέρὰ τῆς διαμερίσματος. Ἡ Δεσποινὴς ἐφαίνετο κάπως εὐχαρῆς.

— Τὸν ἐγνώρισας, οἰκιάτῃ μου Ματθίλδῃ;

— Ὅχι, καθόλου; ἦτον ἀρκετὰ κεκαλυμμένος.

— Ὅσον καὶ ἀν εἶναι κεκαλυμμένος, ἔπου καὶ ἂν εἶναι δύναμι νὰ τὸν γνωρίσω. Ἐνόητας τίποτε; ὦ, μὲ ἀγαπᾷ. Διὰ νὰ ἔλθῃ ἐκεῖ, χρειάζεται προϋπολογισμός. Ὡς προσφιλέστατε. Ἀνθεστήριε, ἂν ἐγνώριζες τί πάσχω διὰ σέ! Ἀλλὰ πάλιν ἀμοιβολοῦμαι. . . τί νὰ κάμω ἡ δυστυχὴς, ἥτις εἶμαι εἰς ὅλα ἀτυχής. Ἐὰν π. χ. τυχαίως ἦλθε;

— Ἀ! τυχαίως δὲν εἶνε δυνατόν αὐτὸ Κυρία μου. Ἀλλὰ πάλιν ἐγένετο φωτιά, Σεβαστή μου Κυρία.

— Ἡ καρδιά μου τόσον συνεδέθη πρὸς τὴν ἐκείνου, ὥστε νομίζω ὅτι ἡ ψυχὴ του εὐρίσκεται εἰς τὸ στήθος μου καὶ ὅταν μοὶ ὁμιλεῖτε κακὸν τι δι' ἐκείνον, αἰσθάνομαι ὅτι ἀγανακτεῖ καὶ θέλει ἡ ψυχὴ του νὰ φύγῃ δυσηρεστημένη, νὰ ἀρῇσῃ δὲ καὶ ἐμὲ ἀψυχὸν σώμα. Μὴ, λέγεις τι κατ' αὐτοῦ, διότι μοὶ ἐγένοντο ὅλοι μισήτοι δι' αὐτό. Εἰς σέ, ἥτις γνωρίζεις τὰ ἀπόκρυφα τῆς καρδίας μου σοὶ λέγω ὅτι ἐκεῖνος δι' ἐμὲ εἶναι εἷναι τὸ πᾶν καὶ ἀρωσίσσα δι' αὐτὸν τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς μου. Ἐν μόνον ἡδύνατο νὰ μὲ κάμῃ εὐτυχὴ καὶ ἐκεῖνο πανταχόθεν ἐμπροσθέν. Πόσον εἶνε δυστυχὴς ὁ Ἀνθεστήριος; ἡ ἔψις του ἦτο ὠχρὰ, ἀλλὰ γλυκεῖα καὶ συμπαθητικὴ. Τί εὐτυχεῖς ὦρα ἦσαν, καλὴ μου Ματθίλδῃ, ὅταν ἦμεθα ὁμοῦ. Πρὸ πάντων ἡ τελευταία συντυχία μας ἦτο ἡ πλέον. εὐδαίμων. Ἦτο ἐξηπλωμένος ἐπὶ τοῦ ἀνακλιντήρος· εἶχομεν φάγει. Ἐπλήρωσα κύαθον οἴνου καὶ τῷ προσέφερα οὐχὶ ὡς τώρα ὠχρὰ καὶ μεμπαρμαμένη, φθιστικὴ σχεδὸν, ἀλλὰ ζωηρὰ καὶ ροδόχρους. Ἐλαβεν τὸν κύαθόν μου καὶ μοὶ εἶπε νὰ καθίσω ἐνώπιόν του· ὁ ὑπηρετὴς δὲ, ὁ πιστὸς τοῦ Πέτρος, εὐρίσκατο πλησίον μας. Ἦτο πολὺ εὐθυμὸς ἐκείνην τὴν ἑσπέραν καὶ διεγείτο διάφορα ἐπεισόδια τῆς ζωῆς του, ἐγὼ δὲ τὸν ἤκουον μετὰ περιστῆς ἡδονῆς. Ἐν τῇ ῥύμῃ δὲ τῆς συνομιλίας μας ἐγείρει εὐθύμως τὸν κύαθον καὶ μοὶ εἶπεν· «Εἰς ὑγείαν σου, προσφιλέ μου. Χαῖρε!» Ἦτον κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐκτάκτως ὠραῖος, ὥστε ἐκστατικὴ ἡγέρθη καὶ ὅλως ἐκτὸς ἐμαυτῆς ἐνέκραξεν· Ἀνθεστήριε, Χαῖρε! Ὁ Εὐδαίμονις ἀριπτεῖται! Δὲν ἤθελον τίποτε ἄλλο εἰμὴ νὰ διαρκέσῃ ἐπ' ἀπειρον ἐκείνη ἡ ὦρα. . . Ὅτε αἶρνης ἀνοίγει τὴν θύραν ὁ Αἰδευσιμώτατος καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς ἀρχεῖται ἡ δυστυχία μας. Ὁ, πολὺ μισῶ τὸν μοναχὸν τοῦτον, ἀλλὰ ἄλλο τίσον καὶ τὸν φοβοῦμαι. Διὰ τοῦτο θέλω, Ματθίλδῃ μου νὰ ἐνθυμίζω εἰς τὸν Ἀνθεστήριον ἐκείνην τὴν

στιγμὴν καὶ ἐξ αὐτοῦ νὰ ἐννοήσῃ ὅτι οὐδέποτε τὸν ἐλησμόνησα, ὅτι ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς εἶμαι πλέον ἡ δυστυχής. Ἀρὰ γε δὲν ἐτελείωσεν ἐκείνη ἡ πλάξ;

— Πιθανόν· θὰ τὸν ἐρωτήσω ἀργότερον· μὴ λησμονεῖ ὅτι ἐπιτηρούμεθα αὐστηρῶς. Ἀλλ' ἤδη εἰς τὴν τράπεζαν μᾶς περιμένουν. Πρὸ πολλοῦ ἐσθίμηνεν ὁ κώδων.

Τὴν ἐπομένον ἡμέραν, ἐνῶ ἐξήρχετο τῆς οἰκίας του ὁ Ἰππότης λίαν ἐκπληκτος εὐρίσκει ἐπὶ τῆς οὐδοῦ τῆς θύρας ἐν κοιλανόγλυφον, παριστῶν ἄνδρα ἐξηπλωμένον ἐπὶ κλιντήρος καὶ κρατοῦντα ἐν τῇ ἀριστερᾷ κύαθον, ἀπέναντι δὲ αὐτοῦ γυναῖκα, ἐπὶ ἑδρας καθήμενην, πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἐμπροσθεν δὲ τρίποδα φέροντα διαφορὰ φαγώσιμα. καὶ παρ' αὐτὸν πρὸς τὰ δεξιὰ ὑπηρετήν· κάτωθεν δὲ τὴν ἐπιγραφήν·

ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΕ

ΜΗΝΟΔΩΡΟΥ

ΧΑΙΡΕ!

Ἐν Βάρνῃ Δεκέμβριος 1898.

ΕΥΕΞΙΝΟΣ ΣΑΛΩΝ

ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΑΡΧΑΙΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ

Ἰσπεδουμένου ἐν τῇ ἡμέλειαν σχεδὸν ὥραν τῆς πόλεως ἀπεχούση τοῦ ἀρχαίου θρυμῶνος θέσει Ἀγαταίλαρ, ἐνὸς ἐκ τῶν δύο λόφων Τσατάλ-τεπέ, μετὰ τοῦ Πετρώδους λόφου (Τατλή-τεπέ) καὶ τοῦ Λόφου τῶν γεράνων (Τούρνα-τεπέ), εἰς βάθος 6 μέτρων ἀπὸ τῆς πέριξ ἐπιφανείας καὶ 30 σχεδὸν ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ἐπὶ τῆς ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς τὸ ΒΔ χωρούσης ὁροσειρᾶς, ἀνεσκαφῇ ἐν τῇ ἐκεῖ ἀμπελῶ τοῦ κ. Θωμᾶ Δημητρίου, τῇ 5-ῇ ὥρᾳ μ. μ. τῆς προχθὲς Τρίτης 12 Ἰανουαρίου ἐκ τῆς βάσεως τοῦ χειροστεύτου τούτου ἐκ ποικίλων στρωμάτων γῆς καὶ λίθων («κεχυμένου τύμβου», ὑπὸ σωρείαν ὀγκωδῶν λίθων, τάφος ἀρχαῖου τύμβου 2.01 μέτρ. καὶ 0.71 μέτρ. βάθους, καὶ 1 ποὺ σπιθαμῆς πάχους).

Πρὸ τοῦ λιθίνου ἐξ ἀμφολίου ἐπικαλύμματος ἐκαίτο τι κτερίσμα· λήγνης πῆλινῃ, θραυσθεῖσα ἀτωχῶς ἐν τῇ ζέσει τῆς ἐρευνῆς, χρώματος ἐρυθροτάτου, κινουμένης ἀθικτος, ἐξ ἐκλεκτῆς κεραμίδος γῆς, τῆς ὁποίας τὰ τεμάχια ἐγὼ ἐνώπιόν μου. Ἀρθείσης τῆς καταπακτῆς, ἐπέλαμψεν ἐν ἀστραπτοῦσῃ αἰγλή, σκελετός, διὰ 3 χρυσῶν ὀρθίων στεράνων κεκοσμημένος, οὐτινὸς διεκρίνοντο ζωηρότατα ὄρθια τὰ ἀποτερωθέντα καὶ εἰς κόνιν ἐκ τῆς παρῶν τῶν αἰώνων ἀναλυόμενα ὅσα τῶν ποδῶν, τῆς κνήμης τοῦ μηροῦ καὶ τεμαχίου μόνου πλευρᾶς, ἐλλειπούσης τῆς τε κεφαλῆς (ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἐφαίνοντο ἔχνη μόνῃ σησπότης ξύλου ἢ προσκεραλαίου) καὶ τῶν δδόντων.

Τρεῖς ὀρθιοὶ ἐκ οὐλλῶν (μεταλλίνων) κισσοῦ κεχρυσωμένων, προσδεδεμένοι κατὰ τὰ ἄκρα δι' ἐλατοῦ χαλκοῦ (σύρματος) στεράνοι, δι' ὧν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας ἔσπερον τοὺς νεκρούς, ὁ εἰς ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς, ἐπὶ τοῦ στήθους ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος ἐπὶ τῶν χειρῶν, ἐραιδόμενοι ἐπὶ ξυλίνῃ λεπτῆς ἀποτερωθείσης στεράνης. Κομψὰ καὶ μελέτης ἀξία τὰ ἀστεροειδῆ καὶ κεχροσυλλοιστῆ καροῖδια, ἅτινα ἐχρησίμευσεν ὡς κομδία ἢ συνεκράτου τὴν θήκη τῶν νεκρῶν. Λύγνης πῆλινος, πῆλινος ἀρχαιοτάτης εἰς τὸ δεξιὸν ἄκρον τῆς κεφαλῆς. Τρεῖς πολυτίμοι μύρων, ἀρωμάτων καὶ χρυμάτων λήκυθιοι, ἐξ ὀνυχῶς, τέχνης ἀρχαιοτάτης, ἡ μία ἀριστερόθεν τοῦ νεκροῦ εἰς τεμάχια, μετὰ κυκλοτερῶν ἐσωτερικῶς ραβδώσεων, ἄλλη ἐπίσης τεθραυσμένη πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ νεκροῦ κάτωθεν, καὶ ἡ τρίτη ὀρθία, δεξιόθεν τοῦ στήθους. Ἐπιγραφή οὐδαμία. Εὐρίσκαμεθα ἀρὰ γε πρὸ τύμβου κοινῶς θητοῦ, στρατιωτικοῦ, ἀνδρὸς, γυναικὸς παρθένου, ἄλλου τινος ἐπιστάτου προσώπου ἢ ἐν νεκροτάφῳ; Ἡ περαιτέρω ἀνασκαφὴ καὶ μελέτη θὰ διαφωτίσῃ ἱσως καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο.

Ἐλλείπει χώρου ἢ ἀλληλογορ. εἰς τὸ ἐπόμενον.

(!) Τὸ κοιλανόγλυφον αὐτὸ εἶνε ἱστορικὸν σωζόμενον ἐνταῦθα μέχρι τῆς σήμερον.